

Malatya'da Sporun Yaygınlaştırılması Açısından Spor Tesislerinin Yeterlilik Düzeyinin İncelenmesi

The Sports Facilities Adequacy Level of Sport Promotion in Malatya and People's Sports Trend

Araştırma Makalesi

¹Özgür KARATAŞ, ²Ali Serdar YÜCEL, ³Tamer KARADEMİR, ⁴Yunus Emre KARAKAYA

¹İnönü Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Malatya

²Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Elazığ

³Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kahramanmaraş

⁴Milli Eğitim Müdürlüğü Beden Eğitimi Öğretmeni, Elazığ

ÖZ

Sporu oluşturan bileşenlerden biri de spor tesisleridir. Toplumda en iyi şekilde spor hizmeti verilmesinde spor tesislerinin niteliği önemli bir kriterdir. Sporun yaygınlaştırılmasında spor tesislerinin sayısı ve çeşitliliğinin, toplumun spora ilişkin beklenti ve ihtiyaçlarının belli bir politika çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı; Malatya'da sporun yaygınlaştırılmasında spor tesislerinin yeterlilik düzeyi ve halkın spor eğiliminin incelenmesidir. Bu çalışmaya Malatya il merkezinde bulunan değişik meslek, yaş ve cinsiyet gruplarından oluşan toplam 2020 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmaya katılan deneklere anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzde dağılımları hesaplanarak değişkenler arasında ilişki olup olmadığı Ki-Kare testi uygulanarak test edilmiştir. Araştırma

ABSTRACT

One of the components that make up sport is sports facilities. Delivery of sports services in the best way to society, the nature of sports facilities is an important criterion. Expanding of sport, the number and variety of sport facilities, expectations and needs of the community in sport need to be addressed within the framework of a particular policy. The purpose of this research, the promotion of the sport in Malatya, sports facilities and public sports trend to examine the level of adequacy. In this study, total of 2020 individual who are in different professions, age and gender groups, participated on a voluntary basis in the center of Malatya. Questionnaires were applied to subjects participated in this study. Chi-square test was tested by applying by calculating the frequency and percentage distributions whether or not the relationship between

sonucunda, Malatya'da yaşayan halkın çoğunluğunun spora ilgi duyduğu, ilgi duyulan spor branşları arasında futbolun ilk sırada yer aldığı, spor yapılmasına engel teşkil eden etmenlerin başında yeterli spor tesisinin olmamasının yer aldığı, kamu kurum ve kuruluşların yeterince spor tesislerine sahip olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca Malatya'da kitle sporunun yaygınlaştırılması için spor tesislerinin ve spor kulüplerinin sayısının artırılması gerektiği, halkın ilgisini çekecek spor organizasyonlarının düzenlenmesi ve mahallelerde semt sahalarının sayısının artırılmasının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

variables in order to evaluate obtained data. As a result, the majority of people living in Malatya interest in sports, not position of participation and football in the first place of interest between the sports industry, at the beginning of the factors that create barriers to do sport is lack of adequate sports facilities. Also that have been identified; public institutions and organizations do not have enough sports facilities. As a result it can be concluded that it is important, to promote the mass sport in Malatya, the number of sports facilities and sports clubs should increase, sports organizations should be arranged to attract the attention of people and increase the number of district sites in neighborhoods.

Anahtar Kelimeler

Spor, Tesis, Politika, Organizasyon, Spor hizmeti

Key Words

Sport, Establishment, Policy, Organization, Sports service

GİRİŞ

Spor insan gücünün kendine güven, grup çalışması, karşılıklı dayanışma, davranış dürüstlüğü, değerlerin yerleştirilmesi, beden ve ruh sağlığının olduğu ve geliştirici amaçları öngören araçtır (İşler, 2001). İnsan yaşamı ile birbirinden ayrılmaz bir bütün haline gelen spor, insanın tüm yaşamı boyunca sağlıklı, başarılı, mutlu olmasında ve moral gücü yüksek tutulmasında önemli bir rol oynamaktadır (Yalçınkaya ve diğ., 1993) Yine insanın günlük yaşantısındaki sıkıntıları ve özellikle şehir yaşamının getirdiği yoğun stres, gelişen teknoloji ve onun gerisinde kalmanın doğurduğu geleceğe yönelik kaygılardan kurtuluşun belki de en kolay olarak yaşandığı alan spor olacaktır (Koruç ve Bayar, 1992). Spor, bireyin spor kültürü yoluyla çevresiyle kurduğu iletişimine önemli katkılar sağlamaktadır (McPherson ve diğ.,1989).

Günümüzde sporun gelişmesine paralel olarak, spor tesislerine duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır ("Spor Şurası", 1990). Spor yatırımlarında, çok sayıda seyirci barındıran tesisler yanında, özellikle önemli oranda çeşitli spor dallarının gelişmesine ve spor yapanların sayısının artırılmasına imkân verecek tesislere yönelimlidir. Günümüzde milli ve milletler arası spor

alanında söz sahibi olan ülkelerin büyük çoğunluğunun spor tesisi bakımından hemen hemen bütün problemlerini çözümlenmiş oldukları görülmektedir (Ramazanoğlu ve Ramazanoğlu, 2000).

Türkiye'de toplumun büyük bir bölümü halen ihtiyaç duyduğu spor hizmetlerinin devlet eliyle yürütülmesini beklemektedir. Bu durum arz talep dengesi gereği sporun toplumda yaygınlaştırılmasını olumsuz yönde etkilemektedir (Can ve diğ., 2000).

Ülkemizde son yıllarda kalkınma hızının artması sporu olumlu yönde etkilemiştir. Türkiye'de sporun anayasa düzeyindeki en genel çerçevesi "Devlet, her yaşta Türkiye vatandaşının ruh ve beden sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder." (Madde 59) şeklinde çizilmekte, böylece spor 1938'de oluşan "devletçi" anlayışının devamı olarak, hem devlet kuruluşlarınca götürülen bir kamu hizmeti hem geniş kitlelerin ruh ve beden sağlığını geliştirici bir araç olarak görülmektedir. Bu bakış açısı 59. maddenin gerekçesinde çok daha nettir. Sağlık hizmetlerinin bir parçası beden sağlığının spor yaptırılarak korunmasıdır. Sporun kitlelere yayılması bu amacın gerçekleşmesine yarayacak

araçların en etkili olanıdır. Sporun geliştirilmesi sadece fiilen spor yapanlara değil, seyircileri için de eğitici ve sağlık kurallarına uygun bir ortamda yaşamaya sevk edici sebebiyle devletçe ele alınması için bir başka sebeptir (Fişek, 1985).

Sporun Yaygınlaştırılmasında Temel Faktörler

Sporun topluma yaygınlaştırılması, yönetim, personel ve tesisler, malzeme, araç-gereç ve kit- le iletişim araçlarının işleyişine, faaliyetlerin yeterliliğine, dengeli dağılımına, tüm sorumlulukların yerine getirilmesine bağlıdır (Çetin, 1986). Herhangi bir unsurun eksik olması veya birkaçının olmaması halinde spor ortamının varlığından söz edilemez (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 1990).

Sporun varlığı ve devamlılığı için gerekli unsurlardan oluşan spor ortamının, nitelik ve nicelik itibarıyla süratle yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, disiplinli ve otoriteyi sağlayabilecek bağımsız, karakterli spor yönetiminin kurulması ile mümkündür (Devecioğlu, 1996).

Sporun Yaygınlaştırılmasında Spor Tesisleri

Sporu oluşturan en önemli etkenlerden biri de spor tesisleridir. Ülkelerin halkına en iyi şekilde spor hizmeti vermesi, yaptığı spor tesislerinin sayısı ve kullanılabilirliği gibi kriterlerle ölçülür (Ceyhun ve Serarlan, 2000). Sporun yaygınlaştırılmasında hayati önem taşıyan spor tesislerinin belli bir politika çerçevesinde (hem yapım aşamasında, hem de işletme aşamasında) ele alınması gerekmektedir. Dolayısıyla bu konuda belirlenecek bir politikanın etkili olabilmesi için toplumun spora ilişkin beklenti ve ihtiyaçları, eğitim ve tercihlerinin öncelikle araştırılması gereken hususlar olarak belirlenmelidir (Ayan, 2002).

Bu anlamda yapılan araştırmada Malatya'da sporun yaygınlaştırılmasında spor tesislerinin yeterlilik durumunun incelenmesi önemli bir konu olarak düşünülmüştür. Ayrıca spora katılım düzeylerinin ilgi duydukları spor branşına göre pasif izleyicilikten aktif katılımcılığa dönüştürülmesi için, spor branşlarına ait çeşitliliğin artırılmasına yöne-

lik uygun tesisleşme politikalarının belirlenmesi de önem arz etmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki Malatya il merkezinde yaşayan bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekle mi ise Malatya il merkezinde yaşayan, öğrenci, emekli, çiftçi, işçi, ev hanımı, serbest meslek sahibi, memur, esnaf gruplarından oluşan 1444 erkek ve 576 kadın olmak üzere toplam 2020 kişiden oluşmaktadır.

Araştırmada tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Örneklem grubunun görüşlerini belirlemek amacıyla, Ayan (2002) tarafından geliştirilen ve "Kırıkkale İlinde Sporun Yaygınlaştırılması İçin Uygulanan Spor Tesis ve Politikalarının İncelenmesi" adlı yüksek lisans çalışmasında kullanılan anket formu bu araştırmada kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgilerle ilgili sorular bulunmakta, ikinci bölümünde ise Malatya'da sporun yaygınlaştırılmasında spor tesislerinin yeterlik düzeyi ve halkın spor eğiliminin öğrenilmeye çalışıldığı toplam 31 soru bulunmaktadır. Malatya il merkezindeki çarşı esnafı ve müşterilerden oluşan örneklem grubuna tesadüfi örneklem (random) yöntemiyle ulaşılmıştır. Araştırmanın amacına yönelik olarak gerekli verilere ulaşmak için anket soruları yüz yüze uygulanmıştır.

Verilerin analizinde SPSS 15.0 paket programından faydalanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verileri çözümlemede aritmetik ortalama, yüzde (%) ve frekans (f) kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumu ile spora olan ilgileri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı X^2 testi uygulanarak ortaya konulmuştur.

BULGULAR

Tablo 1'de araştırma grubumuzda erkeklerin spora ilgi oranı %73.0 iken kadınlarda bu oran % 67.5'dir. Kadınların spora ilgi düzeyi erkeklerle göre daha düşüktür. Kadın ve erkek katılımçıların spora ilgi düzeylerinde gözlenen bu farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Tablo 1. Araştırma grubunun cinsiyet ile spora ilgi düzeyi

Cinsiyet	Spora ilgi				Toplam	
	Evet		Hayır			
	N	%	N	%	N	%
Erkek	1054	73.0	390	27.0	1444	100
Kadın	389	67.5	187	32.5	576	100

$X^2= 6,009$ sd= 1 $p>,0.05$

Tablo 2. Araştırma grubunun yaşları ile spora ilgi düzeyi

Yaşınız	Spora ilgi				Toplam	
	Evet		Hayır			
	N	%	N	%	N	%
17 yaş ve altı	257	72.2	99	27.8	356	100
18-25	421	79.2	107	20.3	528	100
26-35	348	75.3	114	24.7	462	100
36-45	284	65.1	152	34.9	436	100
46-65	124	57.1	93	42.9	217	100
66 ve üstü	9	42.9	12	57.1	21	100

$X^2= 59.952$ sd= 5 $p<0.05$

Tablo 3. Araştırma grubunun medeni durumlarına göre spora ilgi düzeyi

Medeni Durumları	Spora ilgi				Toplam	
	Evet		Hayır			
	N	%	N	%	N	%
Bekar	950	76.9	285	23.1	1235	100
Evli	493	62.8	292	50.06	785	100

$X^2= 46.897$ sd= 1 $p<0.05$

Tablo 2'de araştırma grubunun yaşları ile spora ilgi düzeyine baktığımızda % 79.7 ile 18-25 yaş arasında olanlar diğer yaş gruplarına göre spora daha fazla ilgi duydukları görülmektedir. Yaş ile spora ilgi düzeylerinde gözlenen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 3'de araştırma grubunun medeni durumlarına göre spora ilgi düzeyine baktığımızda

bekârların % 76.9'u, evlilerin de % 62.8'i spora ilgi duyduğu tespit edilmiştir. Bekârların evlilere göre spora daha fazla ilgi duydukları görülmektedir. Medeni durumlarına göre spora ilgi düzeylerinde gözlenen bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4. Araştırma grubunun eğitim durumu ile spora ilgi duyma düzeyi

Eğitim Durumu	Spora ilgi				Toplam	
	Evet		Hayır		N	%
	N	%	N	%		
Okur-yazar	21	48.8	22	51.2	43	100
İlkokul	133	59.4	91	40.6	224	100
Ortaokul	336	69.7	146	30.3	482	100
Lise	567	73.2	208	26.8	775	100
Üniversite	341	76.6	104	23.4	445	100
Lisansüstü	45	88.2	6	11.8	51	100

$\chi^2= 41.501$ sd= 5 $p<0.05$

Tablo 4'de araştırma grubunun eğitim durumu ile spora ilgi duyma düzeyine baktığımızda % 88.2 ile lisansüstü eğitim yapanlar spora daha fazla ilgi duydukları görülmektedir. Eğitim durumu arttıkça spora olan ilginin de arttığı görülmektedir. Eğitim

durumu ile spora ilgi duyma düzeylerinde gözlenen bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 5'de araştırma grubunun % 71.4'ünün spora ilgi duydukları, % 28.6'sının ise spora ilgi duymadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırma grubunun spora ilgi düzeyi

Spor ilgi	Sayı	Yüzde (%)
Evet	1443	71.4
Hayır	577	28.6
Toplam	2020	100.0

Tablo 6. Spora ilgi duyan araştırma grubunun ilgi duyduğu spor branşlarının dağılımı

İlgi Duyulan Spor Branşları	Sayı	Yüzde (%)
Futbol	631	43.7
Basketbol	266	18.4
Voleybol	154	10.7
Hentbol	121	8.4
Yüzme	60	4.2
Taekwon-do	55	3.8
Masa tenisi	43	3.0
Atletizm	41	2.8
Güreş	19	1.3
Cimnastik	16	1.1
Bisiklet	14	1.0
Boks	11	0.8
Yürüyüş	8	0.6
Tenis	4	0.3
Toplam	1443	100.0

Tablo 7. Araştırma grubunun ilgi duyduğu halde spor yapmasına engel teşkil eden faktörler

Faktör	Sayı	Yüzde (%)
Yeterli spor tesisinin olmaması	546	27.0
Yoğun iş temposu	503	24.9
İyi hizmet veren spor ortamlarının bulunmaması	320	15.8
Maddi imkânsızlıklar	173	8.6
Spor yöneticilerinin yönlendirememesi	134	6.6
Çevre ve iklim şartlarının olumsuz etkisi	114	5.6
Ailevi sebepler	101	5.0
Yerel kurumların sporu yeterince desteklememesi	92	4.6
Geleneksel engeller	37	1.8
Toplam	2020	100.0

Tablo 6'da spora ilgi duyan araştırma grubunun branşlara göre en fazla % 43.7'si futbola,% 18.4'ünün ise basketbola ilgi duydukları, en az ilginin ise % 0.3 ile tenis branşında olduğu görülmektedir.

Tablo 7'de araştırma grubunun ilgi duyduğu halde spor yapmasına engel teşkil eden etmenlerin başında % 27.0'ı yeterli spor tesisinin olmaması, % 24.9'u yoğun iş temposu, % 15.8'i iyi hizmet veren spor ortamlarının bulunmaması, % 8.6'sı maddi imkânsızlıklar, % 6.6'sı spor yöneticilerinin yönlendirememesi, % 5.6'sı çevre ve iklim şartları-

nın olumsuz etkisi,% 5.0'ı ailevi sebepler, % 4.6'sı yerel kurumların sporu yeterince desteklememesi, % 1.8'i ise geleneksel engeller araştırma grubunun spor yapmasına engel teşkil eden etmenler olarak tespit edilmiştir. Malatya halkının spor yapmasını sağlamak için daha fazla spor tesisinin yapılması gerekmektedir.

Tablo 8'de araştırma grubuna göre Malatya'daki kamu kurum ve kuruluşların spor tesisleri yeterlik durumuna bakıldığında % 42.9 ile yetersiz olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Araştırma grubuna göre Malatya'daki kamu kurum ve kuruluşların spor tesisleri yeterlik durumu

Yeterlilik durumu	Sayı	Yüzde (%)
Çok Yeterli	134	6.6
Yeterli	282	14.0
Fikri Yok	244	12.1
Yetersiz	866	42.9
Çok Yetersiz	494	24.5
Toplam	2020	100.0

Tablo 9. Malatya il genelindeki spor tesisleri

TESİSİN ADI	AÇIKLAMA	TOPLAM
Spor Salonu	İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne ait	8
Spor Salonu	İnönü Üniversitesi'ne ait	3
Spor Salonu	Polis Okulu'na ait	1
Spor Salonu	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait	6
Spor Salonu	Özel işletmelere ait. Taekwon-do, karate, vücut geliştirme, step ve aerobik salonları.	12
Futbol Sahası	İnönü Üniversitesi'ne ait sentetik çim yüzeyli futbol sahası (1), halı saha (4).	5
Futbol Sahası	Özel işletmelere ait halı saha	8
Futbol Sahası	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait, toprak yüzeyli saha (28), çim yüzeyli saha (2), sentetik çim yüzeyli futbol sahası (1)	31
Yüzme Havuzu	İnönü Üniversitesi'ne ait açık ve kapalı havuzlar	2
Yüzme Havuzu	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait kapalı ve açık yarı olimpik havuz	2
Yüzme Havuzu	Özel işletmelere ait açık yüzme havuzu	3
Tenis Kordu	İnönü Üniversitesi'ne ait,	7
Tenis Kordu	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait.	1
Karakucak Güreş Alanı	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait	2
Briç Eğitim Merkezi	Özel işletmeye ait	2
Satranç Eğitim Merkezi	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait	1
Atletizm Kompleksi	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne ait	1

Kaynak: (Malatya Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, 2011)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Toplumda spor bilincini oluşturabilmek, spordan daha fazla insanın yararlanmasını sağlayabilmek ve geniş kitlelere ulaştırabilmek için spor tesislerinin sayı ve çeşitliliğini artırmak önemli bir faktör olarak görülmektedir. Yapılan çalışmada da Malatya ilindeki araştırmanın örneklem grubundan elde edilen veriler mevcut durumu ortaya koyabilmek amacıyla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1'de araştırma grubumuzda erkeklerin spora ilgi oranı %73.0 iken bayanlarda bu oran % 67.5'dir. Erkeklerin spora ilgisi bayanlardan daha yüksek çıkmıştır. Wilmore (1977) 'a göre bunun

nedeni fizyolojik olmaktan çok, aslında kadınların ergenlikten sonraki kültürel ve sosyal sınırlanmalarına daha çok bağlı olabilir. Guthold ve diğ. (2008) yaptığı çalışmada, Türk kadınlarının erkeklerden daha inaktif olduklarını, Burton ve Turrell (2000) yaptıkları çalışmalarında, Avusturya'da kadınların inaktivite durumunun erkeklerden daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Ülkemizde sporun yaygınlaştırılması için bayanların da spor faaliyetlerine katılımlarının sağlanması gerekmektedir (Ayan, 2002). Malatya'da da bayanların spor aktivitelerine katılımının sağlanması ve spora yönlendirilmesi gerekmektedir.

Tablo 2'de araştırma grubunun yaşları ile spora ilgi düzeyine baktığımızda % 79.7 ile 18-25 yaş arasında olanlar diğer yaş gruplarına göre spora daha fazla ilgi duydukları görülmektedir. Gordon ve Scott (1976)'un yaptıkları bir araştırmada, ileriki yaşlarda sportif faaliyetlerden çekilmenin artmakta olduğu tespit edilmiştir. Houston'da 20-94 yaş arasında 1441 kişiye uygulanan bir araştırmada yaş ilerledikçe sportif faaliyetlere katılmada büyük düşme olduğu görülmüştür (Gordon ve Scott 1976). On ülkede yapılan başka bir araştırmada da benzer neticeler bulunmuş, ilaveten yaş ilerledikçe katılım derecesi kadınlarda erkeklerden daha az olduğu ortaya çıkarılmıştır (Robinson 1976). Aynı şekilde Kanada'da 50.000 kişiye uygulanan bir araştırmada 19 yaş sonrası ve 64 yaş sonrası spora katılma ortalamaları çok büyük farklılıklar göstermiştir (Pherson ve Kozlik 1979).

Tablo 3'de araştırma grubunun medeni durumlarına göre spora ilgi düzeyine baktığımızda bekârların % 76.9'u, evlilerin de % 62.8'i spora ilgi duyduğu tespit edilmiştir. Ayan (2002), yaptığı çalışmada bekârların %94.3'ünün spora ilgi duyarken evlilerin %87.2'sinin spora ilgi duymadığını belirtmiştir. Spora ilgi açısından bireylerin bekâr ya da evli olmalarının boş zamanlarını değerlendirilmede, aile sorumluluklarının ve iş yaşamlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle spora ilgi açısından bekârların bu tür bir etkiden daha uzak olarak spora ilgilerinin fazla olmasının aktivitelere uygun zaman bulabildiklerini göstermektedir.

Tablo 4'de araştırma grubunun eğitim durumu ile spora ilgi duyma düzeyine baktığımızda eğitim seviyesi yükseldikçe spora olan ilginin de arttığı görülmektedir. Benzer çalışma da Avşar (1994) Sakarya ili uygulamasındaki çalışma sonucu, Harmandar (1994) Uşak ili uygulamasında, eğitim durumu ile spora ilgi duyma düzeyi araştırmamızın sonucu paralellik göstermektedir. Toplum hayatını kapsayan eğitimin sosyal hayatta oynadığı rol büyüktür. Kişilerin spora katılımı konusunda da eğitimin tesirli olacağı muhakkaktır. Kişi, sosyal hayat içinde gerçek yerini aldığı gibi, bir faaliyet şekli olarak spora da eğilimi artmaktadır (Erkal,1981). Eğitim düzeyi yükseldikçe spora bakışın değiştiği,

kişilerin daha bilinçli olabildiği ve boş zamanlarını spora ayırmalarında da eğitimin etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 5'de Malatya halkının % 71.4'ünün spora ilgi duydukları, %28.6'sının ise spora ilgi duymadıkları tespit edilmiştir. Genç (1994)'in, Kayseri ilinde yaptığı araştırmada il halkının spora ilgi düzeyini % 92 ilgi duymama düzeyini ise % 8 olarak tespit etmiştir. Halkın spora ilgisini çekmek için çeşitli spor faaliyetleri ve organizasyonları yapılarak spora ilgi arttırılmalıdır.

Tablo 6'da araştırma grubunun branşlara göre % 43.7'sinin futbola ilgi duydukları görülmektedir. Benzer çalışmalarda futbola olan ilgi Samsun'da % 63.4, Trabzon'da % 57.6, Edirne'de % 22.0 olarak çıkmıştır (Harmandar, 1994). Futbolu bu denli popüler yapan nedenleri, onun basitliği, kolektifliği, hem oyuncuların hem de seyircilerin eğlenmelerine, zevk almalarına imkân sağlamasıdır. Bugün Türkiye'de ve dünyada futbol kadar kitleselleşebilmiş başka bir branş yoktur (Konter, 1996). Malatya'da futbolun önde olmasının nedeninin diğer branşlarda yeteri kadar tanıtıcı faaliyetlerin ve organizasyonların olmaması, ülke genelinde kitle haberleşme araçlarının diğer branşlara göre futbolu daha ön planda ve gündemde tutmalarından kaynaklandığı şeklinde düşünmek mümkündür.

Tablo 7'de Malatya halkının ilgi duyduğu halde spor yapmasına engel teşkil eden faktörlerin başında % 27.0 ile yeterli spor tesisinin olmamasının geldiği tespit edilmiştir. Ünal (2001) Çanakkale'de yaptığı, Şahin (2007), Karaman ilindeki yaptığı çalışmada, sporu yapmak istediğiniz halde spor yapmaya mani olan haller nelerdir sorusuna bölgede istenilen branşa ait tesis bulunmamasının neden olduğu cevabı verilmiştir. Bu benzer sonuç Malatya'daki sporun yaygınlaştırılmasında spor yapmak isteyen kişilerin kendilerine göre yeterli tesis bulamadıklarını, yoğun iş tempolarının yanı sıra spor tesislerinden iyi hizmet alamadıklarını göstermektedir.

Tablo 8'de araştırma grubuna göre Malatya'daki kamu kurum ve kuruluşların spor tesisleri yeterlilik durumuna bakıldığında % 42.9 ile yetersiz olduğu görülmüştür. Aydın, Antalya, Muğla ili uygulamasında ve diğer uygulama-

larda tesis sayısının yetersizliğine değinilmiştir (Gökdoğın, 2007). Malatya'daki kamu kurum ve kuruluşlar iş birliği yapıp çok amaçlı spor tesisleri yapılmasına katkı sağlayıp, mevcut durumu iyileştirerek ve halkın daha fazla spor yapmalarına imkan sağlayacak spor tesisleri inşa etmelidirler.

Sonuç olarak; sporun yaygınlaştırılmasında en önemli unsur olan spor tesislerinin nicelik bakımından beklentilere karşılık verecek düzeyde olmadığı, doğru stratejiler belirlenerek planlı bir şekilde kamu kurum ve kuruluşlarınca çeşitlendirilip artırılması gerekmektedir.

Bireyleri sporda izleyici olmaktan çıkarıp, aktif katılımcılar haline getirilmeye çalışılarak, her spor branşına ve yaş grubuna göre spor aktiviteleri ve organizasyonları ile spora yönlendirilmeye çalışılması, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin topluma yaygınlaştırılmasında önem arz etmektedir.

Toplumdaki cinsiyet gruplarının spor yönelimleri doğrultusunda spor tesislerinin yapılması spora katılımı artırmada ve yaygınlaştırmada kolaylık sağlayabilecektir. Ayrıca aile ve iş yaşantısında yoğun bir tempoda spor yapmak için zaman bulamayan insanlar bulunmaktadır. Çalışan insanlarımızın bu etkinliklerde bulunabilmeleri için çalıştıkları kurum ve kuruluşlarda spor alanları açılmalı ve bu alanlardan rahatça faydalanabilmeleri sağlanmalıdır. Sporun sağladığı fiziksel zindellekle beraber iş-

letmelerde verimin artırılabilceği de yöneticiler tarafından dikkate alınması gereken bir husustur.

Sporun genel anlamda yaygınlaştırılması amacıyla her yaş grubu spora teşvik edilmeli, okullarda öğrencilerin spor tesisi ihtiyaçları karşılanmalıdır. Orta yaş ve üstü insanların katılımında azalma dikkate alındığında, bu yaş grubu için yazılı ve görsel basının özel programlarla sporun sağlık üzerindeki faydaları özenle işlenmelidir. Çünkü medya herhangi bir spor branşının tanıtımında belirleyici bir faktördür. Bu nedenle halkımıza değışik spor branşlarının özendirilmesinde etkili bir rol oynayabilir. Bu sayede hem spor çeşitliliği oluşturulurken hem de aktif katılımın artırılması sağlanabilecektir.

Sporun kitlesel olarak benimsenmesini sağlamada hükümetlerin spor politikalarına önem vererek bu politikaların uygulanma aşamasında ciddi denetimlerin yapılması ve tesisleşme yönünde her spor dalına gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

Corresponding Address (Yazışma Adresi):

Ali Serdar YÜCEL

Fırat Üniversitesi,

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,

Elazığ

E-posta:asyucel@firat.edu.tr,

aliserdaryucel@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. **Avşar B.** (1994). Kitle sporunun teşviki açısından tesis politikaları Sakarya ili uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
2. **Ayan S.** (2002). Kırıkkale ilinde sporun yaygınlaştırılması için uygulanan spor tesis ve politikalarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
3. **Burton NW, Turrell G.** (2000). Occupation, hours worked and leisure-time physical activity. *Preventive Medicine*, 31(6), 673-681.
4. **Can Y, Soyfer F, Güven H.** (2000). 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi: Spor hizmetlerinde verimliliği etkileyen faktörlerin değeriendirilmesi. Ankara. Gazi Üniversitesi.
5. **Ceyhan S, Serarslan MZ.** (2000). Kamuya ait spor salonlarının işletmeciliğindeki verimlilik. *Spor Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 16-23.
6. **Çetin HN.** (1986). Türkiye'de sporun yaygınlaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
7. **Devciođlu S.** (1996). Fırat havzasındaki spor teşkilatlarının sporun yaygınlaştırılmasına katkıları. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
8. Devlet Planlama Teşkilatı. (1990). *Geleneksel Spor Dallarının Geliştirilmesi Özel İhtisas Raporu*. Ankara. D.P.T.Yayımları.
9. **Erkal EM.** (1981). *Sosyolojik Açından Spor*, Filiz Kitabevi, İstanbul
10. **Fişek K.** (1985). *Yüz Soruda Türkiye Spor Tarihi*: İstanbul: Gerçek Yayınevi.
11. **Genç V.** (1994). Kitle sporu teşviki ve tesis politikası Kayseri ili uygulaması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

12. **Gordon CG, Scott J.** (1976). Leisure and Lives: Personel Expressivity Across The Life Span , in *Handbook of Aging and The Social Sciences*, (Eds: R. Bimstock, E. Shanas),Van Nostrand Reinhold Co., New York.
13. **Gökdoğan D.** (2007). Kahramanmaraş ilindeki öncelikli spor branşlarının tespiti ile bu branşların seçimine etki eden sebeplerin araştırılması ve kitle sporunun yaygınlaşması açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
14. **Guthold R, Ono T, Strong KI, Chatteerji S, Morabia AM.** (2008).Worldwide variability in physical inactivity: a 51- country survey. *American Journal of Preventive Medicine*, 34 (6), 486-494.
15. **Harmandar İH.** (1994). Kitle sporu teşviki açısından spor tesis politikası uşak ili örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
16. **İşler H.** (2001). *Beden Eğitimi ve Spor El Bilgileri Kitabı*. Niğde, Lazer Ofset Matbaa, 1. Baskı.
17. **Konter E.** (1996). *Sporla Stres ve Performans*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık Başsaray Basımevi.
18. **Koruç Z, Bayar P.** (1992). *Kitle Spor ve Spor Psikolojisi*. C.İ.O.Araştırması. İstanbul. Marmara Üniversitesi Basımevi.
19. Malatya Gençlik Hizmetleri İl Müdürlüğü. (2011). Tesisler Servisi Bölümü. Malatya.
20. **McPherson BD, Curtis JE, Loy JW.** (1989). *Social Significance of Sport*. UK: Human Kinetics Europe Ltd, 181.
21. **Pherson B., Kozlik C.** (1979). Canadian Leisure Patterns By Age: Disengagement, Continuity or Ageims? , in *Aging in Canada: Social Perspectives*, (Ed: V. Marshall), Ontario
22. **Ramazanoğlu F, Ramazanoğlu N.** (2000). Spor tesislerinin planlandırılması ve işletmesi. *Spor Araştırmaları Dergisi*. 4 (3).
23. **Robinson J.** (1967). Time expenditure on sports across ten countries , *International Review of Sport Sociology*, 2, 67-87.
24. Spor Şurası. (1990). *Türk sporcusunu uygulama politikası*. GSGM. Ankara.
25. **Şahin M.** (2007). Karaman ilindeki öncelikli spor branşlarının tespiti ile bu branşların seçimine etki eden sebeplerin araştırılması ve kitle sporunun yaygınlaşması açısından değerlendirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
26. **Ünal B.** (2001). Çanakkale ilindeki mevcut spor tesislerinin tespiti ve halkın spora yönlendirilmesi açısından değerlendirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
27. **Wilmore J.H.** (1977) *Athletic Training and Physical Fitness*, Allen and Bacon.,Boston.
28. **Yalçınkaya M, Saracaloğlu A, Varol R.** (1993). Üniversite öğrencilerinin spora ilişkin görüşleri ve beklentileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 4, 2-13.